

ARGUMENTE REVIZIONISTE MAGHIARE

In loc de orice introducere ne simjim indemnăsi să propunem cititorilor noștri—și în special celor cărora activitatea propagandei revizioniste din ultimii 10-15 ani nu le este străină — drept test de politică externă, următoarea întrebare:

care este Statul al cărui teritoriu este intocmit cu

armonie? Cititorul nostru, dispensându-se de cea mai elementară obiectivitate, de tot ceiace constituie bagajul său de cunoștințe temeinice în domeniul științelor sociale și politice, de toate învățăminte istoriei, va răspunde limpede, fără nici o șovăială, dar sub rezerva unui zâmbet

aproape involuntar: un singur stat în lumea întreagă ar fi în stare să îndeplinească această condiție, adică aceia de a avea un teritoriu compus cu o ideală armonie și anume statul ce s'ar constitui în bazinul dunărean, larg îmbrășiat de lanțul Carpaților și mărginit de cealaltă parte de Alpii orientali. Sau precizând: *Statul Sfântului Ștefan, regele apostolic, vechea, ilustra, milenara Ungarie.*

Răspunsul acesta se dă în chip deliberat, cu același simțământ pe care îl ai în fața copilului care își trăiește aevea dar nevinovat visul, sau pe care îl are medicul în față unui maniac incurabil. Spre deosebire de Germani, cari promovează o realitate ultimă, supremă și mesianică: *poporul german, sieși suficientă, indiferent de timp și spațiu, Unguri, în afara ideii de Stat ungar, se simt primejduiți în insăși substanța lor etnică.* Numați că acest Stat ungar nu îmbracă, în concepția vecinilor noștri de dată recentă (abia un mileniu), forma unui stat național. Această ultimă și necesară treaptă de existență colectivă, de evoluție istorică, le este cu totul străină. Statul național implică o structură omogenă, o creștere organică, o erarhie firească, fapte cu totul de neînțeles pentru mentalitatea poporului maghiar. Așa numitul Stat național maghiar însemnează, la drept vorbind, un Stat în care orice contradicție socială și politică este cu puțină, orice absurditate istorică justificată, dacă acel stat satisfacă pornirile exacerbate, paroxistice, de domniație ale acelei clase feudale, anacronice. Monstruoasa monarhie Austro-Ungară apare încă în ochii maghiarilor ca un Stat ideal, iar actul definitiv justificării istoriei, prin care atâtea poapoare împilate secole dearândul, au fost eliberate și și-au creat o nouă și adevarată soartă, este socotit de către clasa magnaților unguri ca o profunda, inimagineabilă nedreptate, impusă fără drept de apel glorioasei patrii, a apostolicului regat maghiar. De unde continuul, neobositul efort revizionist, lozinca lapidără clamată (până la sărietate și demență) dealungul și dealatul Europei: *Dreptate Ungariei!*

Dreptate Ungariei! Cărei Ungarii? Aceleia reprezentată de cele câteva miile de magnați maghiari cari astăzi (când Ungaria este redusă la granițele ei etnice firești și formează un Stat național) dețin încă, în deplină și absolută proprietate 30,2% din teritoriul actual al Ungariei, dacă lăsăm la o parte teritoriul celor 56 de orașe autonome și departamentale și al celor 4 comune

industriale *),-față de cei 8.690.000 de locuitori cari trebuie să se mulțumească cu restul de 69,8%? Din 3.417 comune ale Ungariei, numai în 1.050 comune, adică numai în 30,7% din totalul lor, marii proprietari nu "au domeniile, mai mult sau mai puțin înținse. În 512 comune chiar pământurile arabile ale marii proprietăți, depășesc simțitor 40% din totalul pământurilor arabile locale.

Dreptate Ungariei magnaților unguri cari tânjesc după senioralele latifundii smulse populațiilor autohtone, latifundii împărțite astăzi țăraniilor, fără deosebire de limbă și neam?

De aceia convingerea noastră este că revizionii maghiari nu sunt cei 8 milioane de oameni nevoiași a căror modestă, dacă nu chiar triste soartă, nu s'ar schimba cu nimic în cazul unei ipotetice modificări de frontieră, ci numai marea burghezie și clasa feudală a magnaților cari ar avea numai de căștigat. De fapt revizionismul maghiar poate fi considerat că este în ordine internă și în cadrul evoluției sociale a Ungariei de astăzi, o diversiune politică menită să canalizeze, într-o singură direcție, nemulțumirile păturilor țărănești și lucrătoare, iar în ordinea politicii externe, o încercare absurdă de a întoarce mersul suveran al istoriei.

In legătură cu argumentele revizioniste maghiare, trebuie să mărturisim că am citit cu deosebită atenție, studiul d-lui André Rónai, apărut în revista trimestrială *Journal de la Société hongroise de Statistique*, An. XIV, Nr. 1, 1936. Iar la sfârșit n'am sănuit ce să admirăm mai mult: lipsa gravă a oricărei obiectivități teoretice în tratarea problemei, intenția frauduloasă a unei prezentări pseudo-științifice, sau trista mentalitate creată de mișcarea revizionistă maghiară, capabilă să prostitueze orice adevăr, să intuie orice raționament valabil, să nege orice evidență. A reduce întreaga lume de valori, de fapte, de simțăminte, la un singur și unic plan de raportare, la o singură semuificare, însemnează a te aşeza în chip necesar în categoria profesorilor, a vizionarilor, a iluminătorilor, a atinge însăși infailibilă logică a demenței.

In această ordine de idei vecinii noștri dela apus exceleză prin a căuta să dovedească cu orice prilej și cu orice preț, unul și același lucru, cu care au impuiat auzul celor cari au avut sau

*) Vezi: *Magyar Statisztikai Szemle*. An. XIV, Nr. 4 Aprilie 1936.

Dr. Móricz Miklós: Marea proprietate în Ungaria, considerată din punctul de vedere al creșterii și densității populației. Pag. 296.

au încă naivitatea să-i asculte și anume să arate necesitatea imperioasă de refacere a Ungariei apuse, pentru o mie și una de motive arhicunoscute, închipuite numai, sau chiar înimaginabile. Oricum ai fi arce chestiunea, oricum ai privi lucrurile, dreptatea (!) cauzelor maghiare iese deasupra, întocmai ca proverbialul undelemn. Toate faptele trecute au dovedit, și toate cari se vor mai întâmpla nu pot la rândul lor decât să demonstreze vecinicol, infailibilul adevăr: Ungaria trebuie repusă în vechile ei granițe.

Același lucru însearcă să ne dovedească și d-l André Rónai în studiul său, al căruia conținut tendențios este mascat inițial de stilul potolit, sfâtos chiar, al titlului: *Image statistique d'un Etat dont le territoire est composé avec harmonie*.

Și armonia aceasta perfectă se străduște autorul să o demonstreze, sprijinit pe analiza a trei din elementele fundamentale, constitutive ale oricărui Stat, și anume: teritoriul, populația și economicul, redus însă, pentru d-sa, la un raport sumar între producție și consumație.

La baza studiului d-lui Rónai, stă concepția metodologică a geopoliticii, iar pentru intemeierea premiselor și pentru accentuarea concluziilor pe care le trage, se revendică dela diversi autori printre cari citează pe Kjellen, părintele geopoliticii, pe Maull și Haushofer.

După ce arată sumar importanța geopoliticei pentru studierea raporturilor dintre un teritoriu și o populație dată, d-sa afirme că s'a procedat (bineînțeles) greșit la o remaniere atât de radicală (și noi adăugăm: și definitivă) a hărții Europei Centrale numai pe baza criteriului etnic. Pocedoul a fost atât de greșit încât „20 de ani au fost indeajuns să demonstreze până la evidență că noua hartă politică a Europei Centrale și Orientale păcătuiește prin erori foarte grave” (!). De unde necesitatea absolută de a se clădi „o nouă hartă a Europei Centrale pe baza unui studiu strâns și a unor reflexiuni mature”. Și cum era de așteptat, d-sa făgăduiește și invită știința maghiară „să îndeplinească o sarcină foarte merituoasă” în acest domeniu.

Și tocmai un asemenea exemplu de efort „meritos” al științei maghiare vrea probabil să ne ofere d-l Rónai prin studiul său.

D-sa însă — după ce spune că statul poate fi definit din punct de vedere politic și geografic drept legătura organică între un teritoriu și o populație dată — face dintr-un început o considerabilă eroare atunci când afirme că „civilizația și tehnica nu sunt capabile să facă viață oameni-

lor mereu mai independentă de condițiunile locale și naturale”. Ca orice neofit (în geopolitică) autorul îmbrățișează cu căldură tocmai pozițiile cele mai extreme, mai intransigente și tot odată mai discutabile, ale nouii discipline, la care a fost probabil de curând convertit. Cu alte cuvinte în raportul dintre natură deoparte și cultură și civilizație de alta, d-sa afirmă dominația implacabilă a celei dintâi, a condițiunilor mediului fizic. Urmează de aci că întreaga evoluție a omenirii se reduce la un proces de continuă și pasivă adaptare la mediu.

Ceiaice incontestabil constituie o gravă eroare sociologică întrucât se nescotește celălalt termen al procesului și anume intervenția efortului modificator și construcțiv al omului. Ar însemna să negăm însăși evidența, însăși aportul pozitiv al unor milenii de străduință pentru eliberarea de sub tirania mediului, ar însemna să negăm însăși substanța activă a omului, însăși majestatea științei și geniului uman.

O asemenea poziție spirituală din partea reprezentantului autorizat al unui popor care se consideră de o esență superioară și se vrea stăpân pe destinele sale, ne surprinde pe drept cuvânt. Și atunci ne întrebăm: cum își închipue poporul maghiar că ar mai putea să subjuge, să domine fermentul viu reprezentat de viguroasele, conșientele și activele neamuri din fosta Austro-Ungarie, — neamuri cari cred adânc în soarta și geniul lor constructiv, — cum nădăjduesc maghiarii o asemenea minune, atunci când mărturisesc neputința lor de a domina îngătitudinea mediului, pământul pe care stau? Tristă, lamentabilă capitulare! Cum? O Ungarie reînviată pentru simplul motiv că fericită îmbinare geografică a bazinului dunărean li se potrivește de minune, că îi dispensează de orice alt efort, decât acela de a face pe stăpâni pe pământul pe care alții l-au păstrat și il muncesc? Nu, niciodată! Maghiarii trebuie să înțeleagă că au dreptul să trăiască numai acele popoare cari nu se tem de îngătitudinea unui teren, cari au și pot culege rodul unui efort inversunat, chiar din piatră seacă. Nu sunt mulțumiți cu pământul pe care stau pentru că îi obligă la un efort de care nu sunt capabili și în eficacitatea căruia nu cred? Pământul este mare și nu au decât să-și aleagă alt loc mai binecuvântat sub soare și să nu ceară ceiace nu li se cuvine. Și pentrucă, în cadrul unei evoluții normale, totdeauna muntele a dominat câmpia și a fost rezervorul necusat de roire al așezărilor omenești, pot fi

siguri că alte popoare mai vrednice vor popula acea îngrijată câmpie ungăra, văduvită.

După cum spuneam, d-l André Rónai, căștigat pentru virtuile științei geopolitice, ne oferă ca obiect de studiu și ca exemplul cel mai fericit ales (ce obiectivitate naivă!) bazinul dunărean.

Se întrebă d-sa: care este teritoriul cel mai potrivit ales, *ideal*, ales chiar, pentru a servi drept așezare unui *singur* (subliniem: *singur*) și *ideal Stat* (cittii: Ungaria)? Răspunsul este: bazinul dunărean! Dece? Pentru că după spusele tuturor autorilor geopolitici, acest bazin constituie o unitate oro-hidro-grafică. Constituie o unitate ideală, pentru că acest teritoriu este înconjurat de lanțuri de munți, deci granițe naturale, pentru că toate apele curg la vale (nesecatul izvor de vecinică înțelepicione al Eclesiastului) dând astfel puțină stabilitate unor ușoare căi de comunicație ale centrului cu periferia și, în sfârșit, pentru că în mijloc se află însăși *nucleul Statului* (cittii: Budapesta). Nu trebuie să ne indoim de cele constatate de către autor când afirmă că totul: structura reliefului solului, rețeaua hidrografică, fauna și flora naturală sau cultivată, că sunt tributare celor dintâi, pe scurt tot ce a lăsat bunul Dumnezeu pe acele locuri, reprezintă tocmai condițiunile ideale pentru încheierea unui Stat.

Așezarea nucleului Statului, -nucleu care constituie o mare piață de consumație a produselor agricole și pastorale, oferite de către regiunile periferice, și în care se aglomerează o populație numeroasă de meseriași, negustori și funcționari, așezarea lui deci în chiar mijlocul teritoriului, are o deosebită importanță întrucât comandă modul de distribuție al populației pe un teritoriu dat. Regulele generale formulate de către diversi autori în geopolitică, reguli confirmate de altfel și de bunul simț (I) precum și de celealte științe relative la organizarea Statului, -spune d-l Rónai stabilind că populația unui Stat este distribuită în chip ideal dacă densitatea ei prezintă un maximum în chiar centrul teritoriului și descrește treptat spre periferie, răspunzând astfel în chipul cel mai potrivit nevoilor administrative, culturale, intelectuale și schimburilor comerciale. Există vreun stat în întreaga lume care să îndeplinească această condiție ideală de distribuție a populației? Ori care din cătiorii noștri poate răspunde în mod negativ la această întrebare, dacă n-ar fi prevenit însă prin cele spuse până acum. Fiindcă există sau — mai bine zis a existat — o singură excepție la această constatare

și anume regiunea bazinului dunărean din Austro-Ungaria dinainte de răsboi. Și pentru că să ne dovedească lucrul acesta, autorul nostru duce o serie de 4 secțiuni transversale pe teritoriul bazinului dunărean, secțiuni care se întrelăsă în regiunile vecine Budapestei și orientate radial: S.-N., S.W.-N.E., W.-E., N.W.-S. E. Apoi autorul stabilește în planul acestor secțiuni profilul densității populației și constată că distribuția ideală este perfect realizată în cazul primei secțiuni, este de o regularitate frapantă în cazul celei de a doua și mai mult sau mai puțin regulată în cazul ultimilor 2 profiluri. Concluzia se impune; și în acest domeniu bazinul dunărean îndeplinește condiția cerută de a II-a regulă a geopoliticiei și teza maghiară trece un nou examen victorios în fața științei (I). D-l Rónai nu încearcă însă o verificare a metodei pe alte țări europene, cari nu ar fi interesante în discuție. Prima încercare î-ar dovedi neîndoios absurditatea procedeului. Ce ar fi de pildă, dacă ar aplica sistemul d-sale Italiei sau Angliei, Germaniei chiar, sau Franței — și mai ales Suediei patria lui Kjellen, părintele, după cum spuneam, al geopoliticiei și maestrul d-sale? În schimb autorul se străduiește să ne evidențieze, pe baza același metode, că nici Jugoslavia, nici România (sărmâne Statele) nu îndeplinesc această condiție ideală cerută de geopolitică. Par că ar fi singura dată când realitățile infirmă - și mai cu seamă se dispensează suveran - de asemenea prescripții ideale, utopice și simple.

Trebue însă să precizăm următorul fapt: când d-l Rónai analizează cazul Jugoslaviei, nu mai alege ca punct de intersecție al planurilor - dispoziția radială - și centrul geometric al teritoriului, ci regiunea Belgradului, a capitalei țării, și Zagrebului, ca să ne arate că densitatea maximă a populației este excentrică, chiar periferică. Deci Jugoslavia contravine grav la condițiunile puse de știința geopolitică, concluse autorul.

Cât privește România, d-sa afirmă că, din același punct de vedere, situația sa este deosebit de desastroasă, devreme ce unul din profilurile de distribuție ale populației este, nici mai mult nici mai puțin, decât chiar *inversul idealului* pre-stabilit. Pentru a dovedi acest lucru autorul are grija să schimbe din nou centrul de intersecție al planurilor și anume îl aşează undeva în regiunea dintre Brașov și Trei Scaune. Prin acest punct de intersecție duce două planuri perpendicular, unul N.-S., iar al doilea E.-W., planuri care în jumătatea lor nordică pentru primul și

de Vest pentru al doilea, urmăresc exact lanțul Carpaților, adică exact regiunile cu o densitate de populație minimă. Și pentrucă, în cazul primului plan, extremitățile lui trec prin județele Cernăuți și Ilfov, regiunile cele mai populate ale țării, iar în mijloc regiunea Ciucului are o populație rară, d-l Rónai după ce își oferă singur părțile, clatină îndurerat din cap: „rău este făcută România asta!; nu șine deloc seamă de idealul geopolitic!”. Și de aceea d-sa și-a luat sarcina să ne deschidă, și nouă și alțora, capul; în așa fel de rău și întocmită România încât „populația are aerul că formează două grupuri distințe”. Ați reținut desigur însinuarea nevinovată a frazei de mai sus și concluzia care se impune, revenirea la Ungaria a Transilvaniei, ca să se împlinească minunatul, *idealul Stat maghiar*. Mai cu seamă că „deplasarea naturală a locuitorilor din marginile bazinului (către centrul lor firesc de atracțione Budapesta) comandată de condițiunile fizice și economice, a fost oprită prin remanierea hărții politice, din care pricina Ruteniei, Slovaciei și României din Bihor au astăzi să inducă consecințe dezastroase” (!).

In sfârșit despre Cehoslovacia d-l Rónai socotește că nici nu merită să mai vorbească, ci apelează la imaginația cititorului invitându-l să-și închipui (dacă poate) o forță de coeziune în stare să reziste la 900 km. lungime. D-sa nu ne spune însă ce crede, în această privință, despre Italia sau Anglia, despre Suedia, sau despre Japonia, de pildă. A surprins din întâmplare la aceste State, tendințe centrifugale, tendințe de disaggregare, din pricina faptului că teritoriul lor este nemăsurat de alungit? Cât privește formula unui Stat cu un singur și central nucleu de maximă densitate a populației, nu o putem și nici nu e nevoie să o acceptăm, pentru simplul motiv că simetria de natură aceasta sunt cu totul în afara condițiunilor esențiale de existență ale unui Stat, și chiar a realităților. Și d-sa nu are decât să primească în jurul său, sau pe o hartă a globului și să ne demonstreze contrariul.

Cu cele arătate mai sus, dl. André Rónai a încercat să ne mai dovedească încă odată temeiurile obiective (!) care pledează pentru refacerea Statului ungur. Apoi, pentru a nu fi invins că a neglijat un aspect mult prea important al problemei, d-sa ia în discuție și criteriul etnic. Adoptă însă o poziție puțin cam prea ciudată și anume afirmă că acest criteriu este valabil numai pentru Statele din occident, unde Statul se suprapune etnicului (dar Elveția, dar Belgia?

nu și pentru Europa Centrală și Orientală. Acelemea afirmații nu ne pot surprinde, întrucât neputând să ignoreze metodologic criteriul etnic și nici să-l revindice pentru teza pentru care militizează: Ungaria milenară, d-sa nu are altă ieșire decât să-l declare, cu dela sine putere, fără valoare și să sublinieze proeminența primelor două argumente: 1. Unitatea oro-hidrografică a basinului, și 2. Distribuția ideală a populației cu un nucleu central de maximă densitate, în acest basin.

Ultimul argument pe care îl aduce autorul studiului, în discuție, este de ordin economic. D-sa face pe baza datelor statistice furnizate de Ladislás Buday, pentru Ungaria în 1913, o analiză a raportului dintre producție și consumație pentru un număr de 10 articole și anume: grâu, secără, orz, porumb, cartofi, zahăr, sare, lemn de foc, cărbuni și minereu de fier. După ce stabileste producția și consumația, precum și excedentul sau deficitul dintre prima și ultima, și aceasta la fiecare provincie în parte, pentru Ungaria dinainte de răsboi și deasemenea pentru Ungaria în granițele actuale, autorul trece la analiza datelor obținute. Și constată încă odată că de fericit se soldează raportul dintre producție și consumație în cazul Ungariei de odinioară. Nu am avut puțină să controlăm cifrele, însă d-sa ne arată că, la toate articolele enumerate mai sus, Ungaria avea în 1913, un excedent cu două excepții, la sare și la cărbuni, unde consumul depășea la prima cu 4,5%, iar la cărbuni cu 24,6% producția. Nu tot așa ar fi dacă s-ar face socoteala de mai sus peatru Ungaria în limitele actuale. Deficitele apar la 4 din cele 10 articole și anume deficit de: 11,6% la porumb, 100,0% la sare, 55,3% la lemnul de foc și 24,7% la minereul de fier. Din același punct de vedere, situația provinciilor alipite este și mai gravă, întrucât d-sa găsește că diferența dintre producția și consumația lor, este negativă, pentru mai mult de jumătate din numărul articolelor menționate.

In cazul Transilvaniei, de pildă, autorul susține că producția locală este *inferioră* consumației, la o parte din articolele enumerate, cu: 56,4% pentru secără; 36,9% la orz; 42,4% la cartofi; 41,5% la zahăr; 3,7% la cărbuni și, în sfârșit, un deficit de 12,1% pentru minereurile de fier.

Din aceste 6 articole de consumație, deficiențe în Transilvania, pot fi procurate de Ungaria, actuală 5 dintre ele și anume: secara, orzul

cartofii (numai parțial adică: 2.265 mii, față de o lipsă de 4.058 mii chîntale), zahărul și cărbunii, întrucât ultima le are în exces. În schimb Transilvania ar putea acoperi cu prisosință lipsurile Ungariei de astăzi la: porumb, sare și lemne de foc. Cu alte cuvinte — și lăsând la o parte deficitul de minereuri de fier (— 994 mii pentru Ungaria și — 607 mii chîntale pentru Transilvania), gol care ar putea fi totuși împlinit de către Slovacia și Rutenia, — d-l Rónai ne sălăște să constatăm că Ungaria și Transilvania se completează, din punctul de vedere al producției și consumației în chipul cel mai potrivit cu putință. Si atunci oare nu au dreptate maghiarii să ceară Transilvania? Fără îndoială că răspunsul celor direct interesați nu poate fi decât afirmativ.

Noi însă avem de făcut două observații principale. Mai întâi, la acest capitol, d-l André Rónai ar fi trebuit să ne arate nu numai că Ungaria duce lipsă de anumite produse pe care le găsește din abundență în Transilvania, și viceversa — ci obiectivitatea științifică l-ar fi obligat să ne demonstreze că, în actuala aşezare politică, adică în cadrul României Mari, nevoile esențiale de consumație ale Transilvaniei nu pot fi acoperite de către producția celorlalte provincii ale României și nici excedentele celei dintâi nu-și pot găsi o piață de desfacere. Or, poate cineva susține că astăzi îi lipsește Transilvaniei orzul, secara, cartofii și zahărul, că aceste articole nu se găsesc pe piața internă și că nu sunt de producție indigenă? Iar în privința cărbunilor, nu posedă vechiul Regat un combustibil cu totul superior: petroful, care lipsește atât Transilvaniei cât și Ungariei de astăzi, sau dinainte de război? Ar rămâne deci în discuție chestiunea minereurilor de fier, dar acesta lipsește atât Transilvaniei, cât și Ungariei de astăzi (într-o proporție de 1:8 pentru cea dintâi și 1:4 pentru ultima).

A doua obiecție este următoarea: nici o țară din lume nu este strict independentă față de celelalte, din punctul de vedere economic. Distribuția bogățiilor sau resurselor de materii prime este cu totul inegală pe suprafața globalui și nu vom găsi niciun stat (afară numai dacă

MAGAZINUL COOPERATIV

Servirea intereselor economice ale țărănimii nu poate fi făcută decât printr'o organizare cooperativă, care să satisfacă în totalitatea lor aceste interese, care în țara noastră, cu gradul nostru de cultură și regimul nostru social-economic, sunt foarte puțin diferențiate,

nu lucrăm cu continente, — și totuși) care să cuprindă, în limitele sale politice, absolut toate materiile prime de care are nevoie și care sunt cerute de gradul înaintat al tehnicii și de standardul actual de viață al popoarelor. Întrebăm pe d-l Rónai: a existat, există și va exista sau nu o piață internațională? Răspunde acest fapt unor nevoi reale și unor stări de fapt sau, așa fiindcă nu aveau ce face; Statele și-au complicat fără rost existența? Nu-și procură de aiurea produse agricole Germania, Belgia, Elveția, Anglia, Tările Nordice, etc. etc.? Nu exportăm noi petroli, nu cumpărăm din străinătate, noi și atâtea alte State, materii prime și produse industriale? Sunt toate aceste State, rău întocmite pentru a apelează la piața internațională? Liber este d-l André Rónai să susțină nu numai că sunt rău constituite, dar chiar că nu există — pentru simplul motiv că nu îndeplinesc *condițiunile ideale* ale Statului ideal. Liber e să credă ce vrea, dar să nu vină în fața noastră cu pretenția de a ne învăța ce este bine sau rău întocmit, ce este sau nu este un Stat.

Că nu va renunța la ideile d-sale și că nu are noțiunea ridicolului, nu există nici umbră de îndoială. Dovadă jalea care îl cuprinde când în încheierea studiului (!) său exclamă: „*Iată deci un teritoriu, ideal întocmit pentru a constitui un Stat, sfâșiat fără nici o considerație în bucăți de către ignoranță umană!*“

Ignoranță? Din partea cui? Si numai simplă ignoranță? Toate acele expuse de către noi până acum au îngăduit cititorilor noștri să-și facă o opinie exactă asupra naturii și calității argumentelor folosite de autorul maghiar și vor răspunde singuri la întrebările de mai sus.

Cât privește vecinul și jalinul refren al idealității Statului maghiar, mărturisim că nu ne convinge și nici nu ne înduioșează. O poveste pe care o vor povesti peste o mie de ani, urmașii noștri!

Astăzi însă, după sentința împlacabilă a istoriei, noi Români, stăpânii pentru totdeauna al acestui pământ, nu avem decât să facem o singură și simplă constatare în fața faptului iremediabil: *Hungaria fuit!*

D. C. GEORGESCU

SOCIOLOBUC

Organizarea cooperativă nu poate fi făcută decât în jurul unui „Magazin cooperativ“, care să satisfacă interesele de aprovizionare și de producție, de depozitare și de credit, de schimb și desfacere, de construcție și de consum. Această „Magazin cooperativ“ ar fi o cooperativă liberă